

Handläggare

Angelica Strand
Nämndsekreterare
Administrativa enheten
Samhällsbyggnadsförvaltningen
0221-252 48
angelica.strand@koping.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Tjänstemannayttrande gällande motion – Agda Östlunds park

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 21 februari 2023, § 51, att remittera motionen ”Agda Östlunds Park” till samhällsbyggnadsförvaltningen för yttrande gällande namnsättning av den planerade folkhälsoparken vid Kristinelunds sportfält.

Förutsättningar

God ortnamnsed

Det är enligt praxis kommuner som beslutar om nya gatu-, park-, kvarter-, och platsnamn och i Köpings kommun är det enligt reglemente samhällsbyggnadsnämndens ansvar att namnsätta inom detaljplanelagt område. Vid namnsättning inom kommunal och statlig verksamhet ska god ortnamnsed tillämpas enligt en hänsynsparagraf i Kulturmiljölagen. God ortnamnsed innebär bland annat att hävdvunna ortnamn inte får ändras utan starka skäl, att påverkan på redan hävdvunna namn ska beaktas vid nybildning av namn och att ortnamn ska stavas enligt regler för svensk språkriktighet.

Memorialnamn

När platser, torg eller gator namnsätts med memorialnamn är det viktigt att beakta flera aspekter, till exempel att personen har koppling till platsen och att personens gärning är värdig att få ett memorialnamn. Det är därför inte lämpligt att namnge en plats efter en person som fortfarande är i livet.

I vanliga fall startas en namnsättningsprocess för att det finns en gata eller en plats som ska namnsättas och då undersöks platsen utifrån olika aspekter såsom lokalisering, platsens egenskaper och historia för att hitta ett passande namn. Vid memorialnamngivning kan namnsättningsprocessen bli omvänd. I den processen finns ett föreslaget namn på en person som ska hedras men inte nödvändigtvis en plats eller gata med koppling till personen. Därför krävs extra mycket eftertanke gällande val av plats, att personen har en koppling till platsen och att platsen är värdig personen. Det kan till exempel vara personens tidigare hemadress, en plats personen verkade på, eller en plats med koppling till personens gärning.

Platsens förutsättningar

Den 21 december 2020 beslutade kommunfullmäktige att godkänna ett förslag till utformning av Kristinelunds sportfält för att användas som inriktning för framtida planering och utveckling av sportfältet. I det förslaget avgränsas den södra delen av Kristinelunds sportfält som folkhälsopark med innehåll som lockar till spontanidrott och rekreation som komplement till den föreningsanknutna idrott som utövas på sportfältet idag.

Kristinelunds sportfält har varit ett härdvunnet namn för platsen åtminstone sedan stadsplanen för området togs fram 1969. Sportfältet inrymmer bland annat inom- och utomhusbad, grönytor och idrottsanläggningar. Den utpekade platsen för en planerad folkhälsopark utgörs i dagsläget till största del av grönytor.

Agda Östlund

1870 föddes Agda Östlund i Köping, i ett arbetarhem som kallades Kuskbostaden beläget mittemot Bååthska villan. Hon utbildade sig till sömmerska och startade en ateljé i Stockholm med flera anställda. Hon kämpade för kvinnlig rösträtt och räknas som en av de kvinnliga pionjärerna inom arbetarrörelsen i Sverige. Agda var en av de första kvinnorna som valdes in i riksdagen och hon verkade där i 18 år. Det var också hon som var den första kvinnan att yttra sig i riksdagen. 1942, några år efter att hon avslutat sin politiska tjänst, avled hon vid en ålder av 72 år.

Samhällsbyggnadsförvaltningens yttrande

Vid nybildande av namn är det viktigt att god ortnamnsed tillämpas och i detta fall att hänsyn tas till det redan härdvunna namnet, Kristinelunds sportfält. Namnet har åtminstone använts sedan stadsplanen över området togs fram år 1969. Härdvunna ortsnamn får inte ändras utan starka skäl.

Enligt utformningsförslaget för Kristinelunds sportfält är tanken att låta en begränsad del av området bli en folkhälsopark, som enligt motionen föreslås få ett memorialnamn: Agda Östlunds park. Vid namnsättning med memorialnamn är det viktigt att personen som ska få en plats uppkallad efter sig har anknytning till platsen. I det här fallet finns inget geografiskt samband mellan plats och person. Det finns heller ingen direkt koppling mellan Agda Östlunds politiska gärning och idrottsrörelsen eller begreppet folkhälsopark. Hennes gärning och person har mer koppling till platser centralt belägna i staden, med samband till demokrati och utbildning.

Det är en god idé att Agda Östlund får en plats i staden där hon startade sitt liv. Hennes gärning och person förtjänar en plats i staden som också är värdig henne. En plats i Köping som kan kopplas till Agda Östlund är bland annat hennes födelsehem, Kuskbostaden, mittemot Bååthska villan, beläget mellan sjukhuset och Karlbergskolan.

Gun Törnblad
Förvaltningschef

Angelica Strand
Nämndsekreterare